UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Hypocrisis

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

ſol feruet, hyeme & frigoribus ſtatim occidere. At ego æitate mediocri labore exerceor, vt hyeme quietam & ſecuram vitam degere poſſim.

Fabula hoc ait: Qui quæ vult dicit, ea, quæ non vult, audit, Et hoc: Non eſſe in paruis commodis, ſed ſine magnis incommodis vitam beatam.

Arbores grandes & puſilla.

Inter proceras & grandes & aſpectu pulchras aliquot arbores, vna enata fuerat humilis & contorta, deformiſq; quibuſdam, quaſi gibbis. Ergo hanc illæ deſpicere atq; deridere, mox cum ad ædificiũ quoddam materia quæreretur, cæſis aliis omnibus, hæc puſilla & deformis arbuſcula ſola relicta fuit: Tum illa quidem ſtatura atque facie ſua admodum gaudens, quæ ſæpe dolori inter aliarum contemptum ipſi fuerat, intelligebat enim ſe beneficio huius retinere incolumitatem ſuam.

Monet fabula, ne nimis iniquo animo feramus, deeſſe nobis bona illa corporis atque fortunæ, quorum, ſi quis omnia colligat, ſæpius nocuiſſe affluentiam, quam profuiſſe comperietur. *Camp. pag.* 234.

Talpa.

Talpa animal eſt oculis captum: Hoc ad matrem aliquando ſuã, morum video, dixit. Atq; iterum, thuris odor compleuit nares meas. Tertio, ſonitus æris attingit aures, inquit, meas, Cui mater reſpondit, ſe intelligere de dictis non modo ipſum lumine, ſed odoratu etiam atque auditu priuatum eſſe.

Fabula norat glorioſos & Thraſones iſtos, qui dum ſe mirifice oſtendunt & iactitant, in minimis ſæpe deprehenſi redarguuntur *Ioach. Cam. Fab. AEſ. pag.* 102.

Hypocriſis.

DEFINITIO ET ETYMOL.

Hypocriſis Græca dictio eſt, ὑπόκρισις, ιος, ἡ, & ὑποκρίνω, ſimulo dicitur. Eſt ſimulatio alienæ perſonæ, ideo ſemper eſt peccatum, & eſt vitium iactantiæ, *ſecundum B. Thom. ſecunda Secundæ, q. 3. art. 2.*

Hypocryſis poteſt à nobis dici diſſimulatio, nam ab ὑπὸ, quod eſt ſub, & κρίσις, iudicium, quaſi ſit iudicii ſubtectio nam aliud in re, aliud in iudicio hominum ſe oſtendit, qui hypocriſi laborat.

Hebr. *Caneph*, à verbo *Canaph*, velatus eſt, nubilus eſt, obſcurus fuit. Hinc Græc. νέφος, nubes, νεφώδης, nebuloſus, νεφέλιον, nebula. Lat. Nebulo. hypocrita ſane inter omnes nebulones, inſignis nebulo, primatum tenet,

Eſt autem hypocriſis ſimulatio alienæ perſonæ, ὑποκρίνομαι, ſimulo, ago perſonam, Pauſanias, ὅθεν ὑποκριταὶ dicti hiſtriones mimi, imitatores: Plutarchus, Budæus, in Græcis commentariis: ſimulatores: qui cum intus ſint mali, bonos ſe palam oſtendunt. Nomen hypocritæ translatum eſt à ſpecie eorum, qui ſpectaculis tecta facie incedunt, diſtinguentes vultum cæruleo niueoque colore, & cæteris pigmentis, habentes ſimulachra oris lutea, gypſata, & vario colore diſtincta: nonnunquam colla & manus creta perungentes, vt ad perſonæ colorem peruenirent, & dum populum in ludis agerent, fallerent, modo in ſpecie viri, modo in forma fœminæ, & præſtigiis reliquis.

¶ LOCI BIBLICI.

Hypocrita: Vox hæc proprie de Hiſtrionibus perſonam aliquam in fabula ſuſtinentibus dicitur: poſtea cœpta eſt vſurpari etiam in Theologia, pro ſimulatoribus, qui hiſtrionice aliud haberi volunt, quam ſunt, *Matth.* 6. 1. 2. Hypocrita certo Dei conſilio regnat, *Iob.* 34. 30, Hypocritæ Deo deteſtabiles 13. *Matth.* 6. 22. Hypocritæ quibus ſimiles *Matth.* 23. 27. 33. *Lucæ* 11. 44. bonis permixti, 1. *Ioannis* 2. 19. quomodo tractandi, *Matth.* 3. 5. & 12. 34. 39. & 5. 7. 8. & 16. 4. & 22. 18. & 23. 13. *Lucæ* 3. 7. non exaudiuntur a Deo, *Ioan.* 9. 31. clam nocere ſtudent, *Pſalm.* 12. 3. iram Dei prouocant, *Iob.* 36. 13. Hypocritæ vocantur adulteri, *Matth.* 2. 39. *vbi alluditur ad locum Eſaiæ* 57. 3. Vſitatum enim eſt Scripturæ, adulteros vocare omnes eos, quia vero Dei cultu deficiunt, inter quos præcipui numerandi ſunt hypocritæ.

Hypocritarum conditio miſera, *Iob.* 15. 34 & 27. 8. eorum fiducia inanis, *Ieremiæ* 7. 4. ieiunium quale, & quam abominabile Deo, *Eſaiæ* 58. 3. *Zachariæ* 7. 5. *Matthæi* 6. 16. interitus, 24. 51. mos ſuis impiis factis pietatem prætexere: & leuiculas obſeruationes, rebus ſeriis præferre, *Geneſ* 37. 35. 1. *Regum* 21. 12. *Matth.* 15. *Verſ.* 2. 8. & 16. 3. & 21. 27. 23. *Verſ.* 4. 23. 25. & 27. 6. *Marci* 3. 4. & 6. 26. & 7. 3. & 14. 63. *Lucæ* 6. 2. & 7. *Verſic.* 39. 42. & 12. 56. & 13. *verſic.* 15. 16. & 14. *verſicul.* 34. & 8. 12. & 20. 7. *Ioan.* 5. 10. & 12. 5. & 18. 28. eorum natura deſcribitur, *Pſalm.* 5. 10. orationes eorum, *Eſaiæ* 1. 15. *Matth.* 6. 5. & 23. 14. *Marci* 2. 13. 40. *Lucæ* 20. 47, *Ioan.* 9. 31. tremor, *Eſaiæ* 33. 14. voces, 66. 5. *Ieremiæ* 8. 8. *Ezech.* 33. 30. *Luc.* 13. *Verſ.* 26. 27.

Hypocriſis fugienda eſt, *Iohan.* 15. 34. *Pſalm.* 22. 2. & 34. 14. *Proverb.* 11. 9. & 16. *ver.* 29. 30. & 23. 7. & 26. 22. & 27. 6.
29. 13. & 32. 6. & 48. 1. & 58. *Verſic.* 2. 5. *Ieremiæ* 5. 2.
12. 6. *Abac.* 2. 15. 2. *Macchab.* 6. 24. *Matth.* 6. *V.* 2. 16.
15. *Verſic.* 7. 8. & 16. 3. & 22. 18. & 23. 5. *Marci* 7. *Verſ.*
46. & 11. *verſ.* 39. 40. & 12. *Verſic.* 1. 56. & 13. 15. &
2. 1. & 12. 9. 2. *Corinth.* 4. 2. & 11. 13. *Galat.* 5. 25. *Coloſſ.*
1. 5. & 4. 2. *Timoth.* 3. 5. *Iacobi* 1. 21. & 3. *Verſic.* 13. 17.
1. *Ioannis* 3. 18. *Apocalyp.* 3. 1. Hypocriſis omnibus
Pſalm. 12. 3.

¶ SENTENTIAE BIBLICAE.

Innocens contra hypocritam ſuſcitabitur in iudicio

Excoquam ad purum ſcoriam tuam, & auferam tuum. *Eſa* 1.

Cum facis eleemoſynam, noli ante te tuba canere critæ faciunt, in ſynagogis & vicis, vt honorificentur *Matth.* 6.

Dum oratis, non eritis ſicue hypocritæ, Amen dico perunt mercedem ſuam, *ibid.*

Cum ieiunatis, nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes enim facies ſuas, vt appareant hominibus ieiunantes.

Hypocrita eiice primum trabem de oculo tuo.

An quæro hominibus placere? Si hominibus placerem Chriſti non eſſem. *Gala.* 1.

Hypocriſis prohibitio.

Ne fueris hypocrita in conſpectu hominum, & ris labiis tuis. *Eccl.* 1.

Attendite à fermento Phariſæorum, in quo eſt hypocriſis 12.

Conditio.

Omnis hypocrita eſt & nequam. *Eſaia.* 9.

Qui dicunt: recede à me, non appropinques mihi dus es: iſti fumus erunt in furore meo, ignis ardens 65.

Omnia vero opera ſua faciunt, vt videantur ab *Matth.* 23.

Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ, quia ſimiles chris dealbatis, quæ à foris patent hominibus ſpecioſa plena oſſibus mortuorum, & omni ſpurcitia. Sic & dem apparetis hominibus iuſti, intus autem pleni iniquitate. *ibid.*

Vos eſtis qui iuſtificatis vos coram hominibus: Deus uit corda veſtra. *Luc* 16.

Satanas transfigurat ſe in angelum lucis. Non eſt ſi miniſtri eius tranſfigurentur, velut miniſtri iuſtitiæ erit ſecundum opera ipſorum, 2. *Cor.* 11.

Punitio.

Spes hypocritæ peribit. Non ei placebit vecordia ſua aranearum fiducia eius. *Iob.* 8.

Non enim veniet in conſpectu eius hypocrita. 13.

Congregatio enim hypocritæ ſterilis, & ignis devorabit tabernacula eorum 15.

Gaudium hypocritæ ad inſtar puncti. Si aſcenderit lum ſuperbia eius, & caput eius nubes tetigerit, in fine perditur, & qui eum viderant dicent: Vbi eſt auolans non inuenietur, 20.

Filii eius atterẽtur egeſtate, & manus illius reddent ſuum. *ibid.*

Quæ eſt enim ſpes hypocritæ, ſi auare rapiat, & animam eius? Nunquid audiet Deus clamorem eius ſuper eum anguſtia? 27.

Ingrediens duas vias. non habebit ſucceſſus. *Eccl.*

Vidi impios ſepultos: qui etiam cum adhuc viuerent ſancto erant. & laudabantur in ciuitate quaſi iuſtorum & hoc vanitas eſt. 8.

Væ illis, qui deuorant domos viduarum ſub obtentu rationis, hi accipient prolixius iudicium. *Matth.* 23.

Partemque eius ponet cum hypocritis, illic erit dentium. *Matth.* 24.

¶ SENTENTIAE PATRVM.

Simulata æquitas non eſt æquitas, ſed duplex iniquitas quitas eſt ſimulatio. *Aug in Pſal.* 23.

Quiſquis appetit videri, quod non eſt, hypocrita eſt nim iuſtum, nec exhibet: quia totum fructum in laude ponit. *Tractat. de ſer. Domini in monte.*

Quam multos hypocritas ſub habitu monachorum que diſperſit callidiſſimus hoſtis, circumeuntes prouincias petunt, omnes exigunt, aut ſumptus lucroſæ egeſtatis tæ pretium ſanctitatis. *Aug. de oper. Monacho.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

[…]rum cœperint aliquibus tentationibus ea ipſa vel ſubtrahi vel […]que iſto velamine conſecuti ſunt, vel conſequi cupierunt, […] neceſſe, vt appareat vtrum lupus ſit in pelle ouina, an ouis in […] *ſuper Matth.7.*

[…]ter plerunque ſub triſti amictu laſciuia, & deformis horror vi[…]e obtegitur, vt ſecreta petulantium tegantur animorũ, *Ambr. quadam ſer.*

[…]caſtum me ſimulo.& aliud eſt in conſcientia, habeo gloriam […]mariam, ſed ſupplicia peccatoris, & in ea comparatione duo[…] malorum: leuius eſt in alium aperte peccare, quam ſimulare& […] ſanctitatem. *Hier. ſuper Eſa.lib.6.*

Qui ſtrepitu labiorum benedicunt Dominum, immunda men[…] interius contradicunt. *Matth.9.*

Intus Nero, foris Cato, totus ambiguus, monſtrum eſt, velut […] beſtia compacta, ſecundum illud Poeticum:

Leo pars prima draco media, ipſa chimæra. In quadam ep.

Quia multi ſimulantes & ficti, ideo difficile inuenitur in quo […]& facies, id eſt operatio atq; doctrina in vno conueniant, quum […] hoc inuenies, da gloriam Deo: quia hoc eius donum eſt. […] *ſup.11.*

Væ peccatori terram ingredienti duabus viis! Duabus quippe […] terram peccator ingreditur, quando & Dei eſt quod opere ex[…] & mundi, quod per cognitionem quærit, *Greg.l.1.Moral.*

Simon crucem portans nequaquam moriatur: quia omnis hy[…]ocrita corpus quidem per abſtinentiam afficit, ſed tamen per amo[…] gloriæ mundo viuit, *lib.8.moral.*

Nonnulli veſtem ex lana linoq; contextam, per lanam ſimpli[…] per linum ſubtilitas deſignatur. Et nimirum veſtis, quæ ex la[…] linoque contexitur, linum interius celat lanamque exterius de[…]itur. Veſtem ergo ex lino lanaq; contextam induit, qui in lo[…] velatione, qua vtitur, intus ſubtilitatem malitiæ cooperit, […]plicitatem foris innocentiæ oſtendit. *Ibidem.*

Quid in cunctis ſuis operibus hypocrita ſperat, niſi reuerentiam […] gloriam laudis, à melioribus metui, ſanctus ab omnibus […] *Ibidem.*

Hypocrita per arrogantiam deprauatur, quum paratior eſt mo[…] quam corripi. *Ibidem.*

Hypocritæ, qui etiam in peccatis grauiſſimis moriuntur, ſanctos […] reputant quia ſanctos ſe reputari æſtimant. Student enim nõ […] colere, ſed vitia tolerare. *Ibidem.*

Qualis hypocrita imperitis innoteſcit, talis vult ab omnibus æ[…], & paratior eſt mori, quam corripi. Hypocrita quod vitiis eſt […], quaſi tot ſtercoribus in conſpectu æterni iudicis illius pe[…]. Hypocritarum corda diabolus tacitus tenet, &quaſi ip[…] quietus ibi dormit, vbi eos quos poſſidet, quieſcere non permit[…] *moral.*

Quid eſt vita hypocritæ, niſi quædam viſio phantaſmatis, quæ […]tendit in imagine, quod non habet in veritate? *Ibidem.*

Hypocriſis, eſt virtutum ſimulattione clauſum vitium abſcon[…] ante palliare. *Ibidem.*

Hypocrita in laude poſitus eſt, hunc quiſquam corripere audeat, […] ſua protinus vitam corripientis cæcat, repræhenſum ſe […]uitate iraſcitur, loqui ſibi redarguentem deterior efficitur, ex[…]tur, in contumeliam ſurgit, bona opera ſua in vſum propriæ […] aſſumit, quod ſolius proprium eſt Dei, ſumit in laudem ſui, […] gloriam, *Ibidem.*

Hypocritæ, quo exterius hominibus placeant, eo ſe interius a[…] negligunt, totoſque ſe in verbis proximorum fundant, & […] ſic eſſe æſtimant, quia ſic ſe haberi ab hominibus penſant. *li. […] moral.*

Vult hypocrita ſcire diuina eloquia, nec tamen facere: vult do[…] loqui, nec tamen viuere. *lib,15.moral.*

Hypocritæ ante diſtrictum iudicem excuſationem de ignoran[…] habere non poſſunt, quia dum ante oculos hominum omnem […] ſanctitatis oſtentant, ipſi ſibi ſunt teſtimonium, quia bene […] non ignorant. *lib.16.moral.*

Omnis hypocrita corpus per abſtinentiam afficit, ſed tamen per […] gloriæ mundo viuit. *li.4.moral.*

Hypocritæ per cauſas Dei intentioni deſeruiunt ſeculi, quia per […] quoque, quæ ſe agere ſancta oſtendunt, non conuerſationem […] hominum, ſed auras fauorum. *libr. Vigeſimo primo mo[…]ral.*

Hypocrita, vt ſine fine crucietur, viuere ſine fine compellitur, vt […] vita hic mortua fuit in culpa, illic eius mors viuit in pœna. […] ergo ducent quæ facta omnia, nec tamen conſumetur, quia […] & non extinguitur, moritur & viuit, deficit & ſubſiſtit, fi[…] & ſine fine eſt. *li.2.moral.*

Quid dicturi ſumus, qui iniqua operibus docemus: & ſola voce […] quæ ſunt iuſta, prætendimus? oſſa ieiuniis atteruntur & mente […]: corpus deſpectis veſtibus tegitur, & elatione cordis pur[…] ſuperamus, iacemus in cinere, & excelſa non aſpicimus, do[…] humilium, duces ſuperbiæ, ouina facie lupinos dentes ab[…]dimus. *In reg.*

Hypocritæ volunt eſſe humiles ſine deſpectu, bene veſtiti ſine […]tudine, delicatæ pacis poſſeſſores ſine labore, aliis detrahentes, mordaces vt canes, doloſi vt vulpes, ſuperbi vt leones, intrinſecus autem lupi rapaces, mellis dulcedinem, id eſt, inanis gloriæ & latentis laſciuiæ, vt vrſi quærentes. Volunt eſſe ſine auctoritate iudices, ſine viſu teſtes, poſtremo falſi accuſatores, & omni veritate carentes. *Bern.*

Serpit hodie putrida tabes hypocriſis per omne corpus eccleſiæ, & quo tolerantius, eo deſperatius, eoque periculoſius quo communis. *ibidem.*

Herodes deuotionem promittit, ſed gladium acuit, & malitiam cordis depingit colore humilitatis: huius perſonam repræſentant hypocritæ, qui dum ficte Deum quærunt, illud nunquam merentur inuenire. *Chryſ. ſuper Matth.2.*

Nulla res ſic exterminat bonum, ſicut ſimulatio, nam malum ſub ſpecie boni celatum, dum non cognoſcitur, non cauetur. *ſuper Matth.7.*

Lupus tectus pelle ouina per vocem cognoſcitur, & peractum ouis balat inclinata deorſum, lupus vlulat contra cœlum, hoc ſuperbiæ, illud humilitatis ſignum, ouis herbam manducat, lupus carnem. *ibidem.*

¶ Poeticae Sententiae.

Antholog. Iacob. Billij.

Aduerſus hypocritas.

Bel orat externe pulcherrimus, vndiq; & ære
Tectus: at intus erat nil niſi vile lutum.
Qui Curium ſimulat, cum ſit nequiſſimus, illum,
Cur ego non Belem iure vocare queam?
Bel mihi ſemper erit, qui mitem callidus agnum
Finxerit, exuperet cum feritate lupos.
Bel erit, externa tumuli qui candidus inſtar,
Interitus tantum vile cadauer habet.

Aduerſus hypocriſin.

Quid magis eſt vanum, quam iuſti nomen habere,
Cum procul a placitis ſit tibi vita Dei?
Cumq; lupus, cum ſis Belial, turgeſcere mente:
Quod tegat immanem pellis ouina lupum?
Nam licet eximia, quod non tua pectora cernat
Inſcia turba, virum te probitate putet,
Quem capis hinc fructum: qualem, cum ſimia turpis
Nobilis eſſe leo dicitur, inde capit.

Sen. Hipp.

Vbi vultus ille, & ficta maieſtas viri:
Atq; habitus horrens priſca, & antiqua appetens,
Morumq; ſenium triſte, & aſpectu graue?
O vita fallax! abditos ſenſus geris,
Animiſque pulchram turbidis faciem induis.
Pudor impudentem celat, audacem quies,
Pietas nefandum, vera fallaces probant,
Simulantque molles dura.

Ouid. 11. Met.

Naſcitur Autolicus furtum ingenioſus ad omne
Qui facere aſſuerat patriæ non degener artis,
Candida ne nigris, & de candentibus atra,

Iuuenalis, 3.

Cedamus patria, viuat Arturius iſtic,
Et Catulus, maneant qui nigrum candida vertant.

Iuuen Sat.2.

Vltra Sauromatas fugere hinc libet, & glacialem
Oceanum quoties aliquid de morib audent,
Qui Curios ſimulant, & Bacchanalia viuunt.
Loripedem rectus derideat Aethiopem albus.
Qui tulerit Gracchos de ſeditione querentes?
Quis cœlum terris non miſceat. & mare cœlo,
Si fur diſpliceat Verri, homicida Miloni?
Clodius accuſat mœchos? Catilina Cethegum,
In tabulam Syllæ ſi dicant diſcipuli treſ?

Sert. Sat. 5.

Pelliculam veterem retines & fronte politus,
Aſtutam rapido geſtes ſub pectore vulpem.

Ex 1. Epigram.

Μισῶ τὸν ἄνδρα τὸν διπλοῦν πεφυκότα,
Χρηστὸν λόγοισι πολέμιον δὲ τοῖς τρόποις.
Odi virum duplicem natum,
Bonum ſermonibus, inimicum moribus.

Iuuenalis Satyra 2.

Fronti nulla fides, quis enim non vicus abundat
Triſtibus obſcœnis? caſtigas turpia cum ſis
Inter Socraticos notiſſima foſſa Cynædos.

Ibidem.

Hunc ego fatis
Imputo, qui morbum vultu inceſſuq; fatetur,
Horum ſimplicitas miſerabilis his: furor ipſe
Dat veniam, ſed peiores qui talia verbis
Herculis inuadunt, & de virtute locuti
Clunem agitant.

Achilles

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Achilles apud Homerum 1. Iliad.

Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς ἀίδαο πύλῃσιν,
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν ἄλλο δὲ εἴπῃ.

Latine vertebat Amantius.

Is mihi iuxta inuiſus vt atri limina ditis,
Qui verbis aliud prodit, quam mente volutat.

¶ PHILOSOPH. SENTENT.

Qui fingit ſe amicum, & non eſt, peior eſt eo qui fecit falſam monetam *Ariſt. lib. 9. Ethicorum.*

Compendiaria eſt via ad gloriam, vt qualis quiſq; haberi vult, talis ſit. *Cicero lib. 1, de officiis.*

Aperte enim odiſſe vel amare, eſt magis ingenui, quam fronte occultare ſententiam. *Cicero lib. de Amicitia.*

Simulatio in omni re vitioſa, tollit enim iudicium viri, idq; adulterat, tum ami itiæ repugnat. *Idem.*

Nullæ ſunt occultiores inſidiæ, quam hæ, quæ latent in ſimulatione officii, aut in aliquo neceſſitudinis nomine. Nam eum qui palam eſt aduerſarius, facile cauendo vitare potes. Et Troianus equus idcirco ſefellit, quia formam Mineruæ mentitus eſt, dicebat Diogenes philoſophus. *Diogenes Laertius de vita & moribus Philoſoph.*

Illud te admoneo, ne eorum more, qui non proficere, ſed conſpici cupiunt, facias aliqua, quæ in habitu tuo, aut genere vitæ notabilia ſint. Aſperum cultum & vitioſum caput, negligentiorem barbam & indictum argento odium, & cubile humi poſitum, & quicquid ad laudem peruerſa vita ſequitur, euita. *Sen. 13 epiſt.*

Quid ſi nos hominum conſuetudini cœperimus excerpere, intus omnia diſſimilia ſint, frons populo noſtra conueniat, non ſplendeat toga, nec ſordeat quidem, non habeamus argentum, in quo ſolius auri cælatura deſcendit, ſed non putemus fragilitatis iudicium auro argentoq; caruiſſe. *Ibidem.*

Nempe propoſitum eſt ſecundum naturam viuere: hoc autem contra naturam eſt, torquere corpus ſuum, & fertiles odiſſe munditias, & ſqualorem appetere, cibis non tantum vilibus vti ſed horridis. *Ibidem.*

Non habemus iſta odorifera, nec emtorem decipimus, nihil inuenturum quum intrauerit, præter illa quæ in fronte ſuſpenſa ſunt. *epiſt. 33.*

Multorum, quæ imbecillia ſunt, latent vitia, inſtrumenta illis explicandæ nequitiæ deſunt. Sic tuto ſerpens peſtifer tractatur, dum riget frigore, non deſunt tamen illi venena, ſed torpent: ita multorum crudelitas, luxuria & ambitio: vt paria peſſimus audeat, fauor fortunæ defuit.

Virtutem bona ſequitur fide, qui ſe non exornat, & pingit, ſed idem ſiue ex denunciato videatur, ſiue imparatus, ac ſubito nihil ſimulatio proficit. Veritas in omnem partem ſui ſemper eadem eſt. *epiſt. 10.*

Vis videri ab hominibus, an non? nunquam bonæ honeſtatis eſt longa ſimulatio. Quid de alienis moribus & tuis iudices, multi ſunt obligandi, pauci ſunt offerendi. *ibidem.*

Multo magis ad rem pertinet, qualis tibi, quam qualis aliis videaris. *epiſt. 87.*

Nunquam bona fide vitia manſueſcunt: tigres & leones nunquã feritatem exuunt, aliquando ſubmittunt, & quum minime expectaueris, exaſperatur toruitas mitigata. *ibid.*

Nemo poteſt perſonam fictam diu ferre, ficta in naturam ſuam cito recidunt: quibus autem veritas ſubeſt, vt ita dicam, quæcunq; ex ſolido enaſcuntur in maius meliuſque procedunt. *ad Neronem.*

Malus vbi ſe bonum ſimulat, tunc eſt peſſimus. *in Prouer.*

¶ APOPHTHEGMATA.

Diogenes, cuidam ſibi placenti, quod leonis exuuio tectus ingrederetur: Non tu deſines, inquit, virtutis ſtragulas pudefacere? indecorum eſſe cenſuit, quod homo mollis, Herculis amictum ſibi vindicaret. Idem dici poteſt iis, qui prodigioſo amictu profitentur vitæ ſanctimoniam, vita non reſpondente. *Diogenis dictum extat apud Laert. l. 6. c. 2.*

Alexander, nonnullis Antipatri frugalitatem laudantibus. quod alienam ab omnibus deliciis auſteramq; vitam ageret: Foris, inquit, Antipater albo vtitur pallio, intus vero totus eſt purpureus: Notans fictam illius parſimoniam, quum eſſet alioqui ambitioſiſſimus. *Plut. in reg. & imp. apoph.*

Fridericus tertius Imperator, quum audiret quendam dicentẽ, abiturum ſe aliquando in ea loca, in quibus nulli plane hypocritæ eſſent, reſpondit: Vltra Sauromatas ergo, & glacialem oceanum tibi eundum eſt. Sed cum eo veneris, non omnino carebit hypocriſi locus ſi modo & tu homo non Deus es. Inter mortales enim nemo eſt, cui non ex aliqua parte fictus fucatuſq; ſit.

Alphonſus, cum poſt Africanam victoriam in Aenariam inſulam veniſſet, audiens Antonium Picenem, ordinis heremitarum, magnum hypocritam, iactando plurima in Chriſtum & virginem eius matrem, vermiculis acerbiſſimo morbi genere abſumptum, animam expuiſſe, dixiſſe fertur: propterea Deum tantopere in hypocritas ſæuire, quod dum homines decipiunt, interponant Deum ipſum tanquam ſceleris mediatorem. Ideoq; vt plurim[...] huc plecti in oculis hominum, quos Dei nomine [...] telligant mortales à talibus monſtris maxime [...] Deum ipſum non tantum poſt mortem, ſed etiam [...] rent indubitatum vltorem. *Antonius Panormita [...] Alphonſi, & AEneas Sylutus de eius dictis.*

¶ SIMILITVDINES.

Chriſti Saluatoris: Væ vobis Scribæ & Phariſæi, hyp[...] ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis, quæ foris quidem [...] cioſa, intus vero plena ſunt oſſibus mortuorum, om[...] tia. Sic & vos foris quidem apparetis hominibus [...] pleni eſtis fictione & iniquitate. *Mat. 23.*

Chryſoſtomi: Sicut ſepulchrum quamdiu clauſum [...] videtur à foris: ſi autem apertum fuerit, horribile [...] ſimulatores bonorum, quamdiu non cognoſcuntur [...] ſunt, cum autem cogniti fuerint, abominabiles [...] *Matth.*

Quid prodeſt meretrici, ſi nomen habeat caſtum [...] deſt peccatori, ſi ſeruus Dei dicatur. *in 23. Matt. hom. 45.*

Sicut non omnes qui Dominum vocant Domini [...] ciunt Domini voluntatem: Sic non omnes qui in lo[...] cant Apoſtolos, & Prophetas, & martyres, iam per[...] res eorum, ſed qui opera eorum imitantur, & fidem [...] *33. Mat. hom.*

Nunquam rebus ſuis iucunde vtitur fœnerator, vel [...] do habet, ſed quando ſibi fœnus collocatum eſt, [...] quod additio facta ſit, quam mœret, quod non [...] adæquarunt: ac ideo antequam pernicioſus iſte fœ[...] datur, cogitat alium fœtum producere. Ita fœnera [...] compelluntur, & immaturum ac abortiuum partu[...] rarum. Tales certe iſti fœtus pecuniarum ſunt, vt mag[...] animas corrodant, quam illæ feræ aluos parentum [...] *Hom. 17. in Mat.*

Hypocryta, id eſt, hiſtrio vocatur is, qui in theatro [...] ſumit: vt ſeruus exiſtens, ſæpenumero domini, & [...] & in hac vita ad ſuos mores orcheſtras atque thea[...] qui alia corde gerentes, alia extrinſecus hominibus pr[...] *ſermone de ieiunio.*

Homo vere iuſtus ſimilis eſt pulchræ mulieri, nihil [...] indigenti, ſed naturalem habenti pulchritudinem [...] ſtus, hypocrita ſimilis eſt meretrici cuidam turpi [...] multos tamen habenti fucos, nec tamen turpitudin[...] re valenti, ſed quando quis propius acceſſerit, mag[...] obnoxiæ. *Hom. 57 de diuerſis.*

Sicut plerumque meretricis vultus cum turpi[...] eſt per naturam, fucis & coloribus pig[...] tur ad decipiendos eos qui ignorant, quæ fœditas [...] illius contegatur: Ita hypocrita, *Homil. 3. Quod nemo [...] ipſo.*

Theophylacti: Smilaci æquiparantur, qui charitatem [...] & complectentes per blanditias proximum ac inter[...] niciem eorum faciant, meditantes. Abſumetur tand[...] ipſa à ſeſe: alter enim impoſtor ab altero fraudulen[...] *c. 1. Naum.*

Nazianzeni: Turpe eſt, vt quis veſtem & victũ el[...] didiorem, ſed viliorem genuumque callis, ac [...] ieiuniis inſuper & vigiliis, in humo præterea dormi[...] ac cunctis in rebus humilitatem & propriæ imbecill[...] tiam oſtendat: in ſermonibus vero de Deo, ſe cuncti[...] minibus, & plane imperatorem & tyrannum agat, [...] no cedat, ſed ſupercilia vltra omnes legis doctores [...] interim humilitas cum gloria ſecuritatem etiam habea[...] *ſtia in diſputationibus.*

Quis magis ſuperbiam caſtigauit? aut humilitatem [...] quaquam ficte, aut ſuperficialiter, quemadmodum [...] philoſophari ſimulant, ac præſtantes videntur: non [...] erculæ inſipientiſſimæ, quæ cum pulchritudine careant [...] colorum fucos confugere ſolent, ſuntque (quoniam [...] debeo) theatrales ornatiſſimæ, propter verecundiam [...] ſimæ, & propter turpitudinem turpiſſimæ. Humilitas [...] quam illi in veſtimento ſita erat, ſed in penetralibus [...] nec ceruicis inflexionem mollem, aut vocis infractionem [...] tus compoſitionem fictam, vel barbæ denſitatem [...] capitis colorationem adulterinam, aut inceſſus modum [...] ſitum, humilitatem eſſe iudicabat: talia enim facile effing[...] to tamen redarguuntur: nil enim ſimulatum durabile [...] In orat. *De morte patris ſui.*

D. Auguſtinus: Inde ergo lædit, vnde mala facit, [...] bona dicit. Quid malefacit, non prædicat de cathedra [...] lædit vnde malefacit, non vnde benedicit. Botrum carpe, [...] caue. Nunquid colligunt de ſpinis vuam, aut de tribulis [...] botrum carpe, ſpinam caue, quia botrus aliquando de [...] tis exortus pendet in ſepe, creſcit palmes, inſeritur ſpinis [...] tat fructum ſpinam non ſuum. Non enim ſpinam [...]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

...palmes incubuit. Noli interrogare niſi radices. Quære radi-
...extra inuenies à vite. Quære originem vuæ, vitis hanc
...ex radice. Cathedra ergo Moyſi vitis erat, Phariſæorum
...ſpinæ erant. Doctrina vero per malos, palmes in ſepe. Bo-
...inter ſpinas caute lege, ne dum quæris fructum, laceres ma-
... Et cum audis bona dicentem, ne imiteris mala facientem.
...dicunt, facite: legite vuas: quæ autem faciunt, facere nolite: ca-
...ſpinas. *In Ioan. tract.* 46.

...*hypocritæ*, ſimulatores, tanquam prænunciatores aliena-
...perſonarum: ſicut in theatricis fabulis. Non enim quę agit par-
...Agamemnonis in tragœdia (verbi gratia) ſiue alicuius alterius
...hiſtoriam, vel fabulam quæ agitur, pertinentis, vere ipſe eſt, ſed
...ſimulat eum, & hypocrita dicitur: Sic in Eccleſiis, vel in omni vita
...humana, quiſquis ſe vult quod eſt, non eſſe, hypocrita dicitur: Si-
...mulat enim iuſtum ſe, & non exhibet, qui totum fructum in laude
...hominum ponit. *lib. 2. de ſerm. Domini in mont.*

Cypriani: Hæc eſt vere dementia, non cogitare, nec ſcire quod
...fallacia non diu fallunt: noctem tamdiu eſſe, quamdiu illuceſcat
...clarificato autem die, & ſole oborto luci tenebras caliginem
...& quæ graſſabantur per noctem, latrocinia ceſſare. *lib. 1. epi-
...ſtolarum ad Cæcilium.*

Gregorii: Struthio volandi ſpeciem habet, ſed vſum volandi non
...ita hypocriſis cunctis intuentibus imaginem de re ſanct. ta-
...inſinuat, ſed tenere vitam ſanctitatis ignorat. *libro ſeptimo. cap. 1.*

...pus & carectum, ſpeciem viriditatis habent, ſed ad humanos
...fructum vtilitatis non habent: ita hypocritarum vita. *In Iobum
... cap. 27.*

...ad rapinam prouocat, qui ſuas eorum notitia diuitias de-
... Quouique enim ab æternæ patriæ ſecuritate diſiungimur,
...latronum inſidiantium iter ambulamus. Qui ergo in itinere
...formidat, abſcondat neceſſe eſt bona quæ portat. *In Io-
... lib. 8. c. p. 37.*

D. Bernardi: Vt Simon Cyrenæus Chriſti crucem tulit, angaria
...non volens; Ita hypocritæ alienum onus pro Chriſto nolentes
...opere exequentes foris, quod intus non amant. *In ſerm. de
...*

...ter & ſapientius mendici, quam nos, miſericordiam implo-
... Nam eleemoſynam petentes, non pretioſas veſtes oſtendunt,
...nuda membra aut vlcera ſi habuerint, hominum aſpectibus
... Nos vero exemplo phariſæi ſi quid boni deſecerimus, aut
...malum quam alii, Deo veluti exprobramus. *Serm. 4. de ad-
...uentu Domini.*

Carbunculi ignis & nomen & ſpeciem habent, cum ignem non
..., vnde & Apyruſtæ; Ita quidem pietatis opinionem & ima-
...oſtentent, cum à re ſint alieniſſimi. *Plinius li. 36. ca. 5.*

Opalum gemmam indiſcreta ſimilitudine adulterant Indi, ex-
...in ſole tantum: Ita virtutes quędam vitia ſic imitan-
...difficillimum ſit dignoſcere, niſi ad ſummam lucem profe-
... *lib. 37. c. 6.*

...lerodami: Vt vinum dilutius magis prouocat vomitum, quã
...aqua ſimplex, vel etiam vinum merum: ita intolerabilior eſt ne-
...pietatis ſimulatione condita, quam ſimplex aut aperta mali-
... *In Simil. lib.*

Vt camelopardalis ſiue nabis, collo refert equum, pedibus & cru-
...bouem, capite camelum, maculis tigrim aut pardum: Ita qui-
...inæquales ſibi varias hominum formas exprimunt ſi cultum
..., ſanctum aliquem eſſe exiſtimes: ſi orationem audias, ſa-
...loqui putes, ſi vitam expendas, nebulonem inuenies, ſi ſcri-
...bubulcum. *In Simil.*

Argentum cum ſit candidum, nigras tamen ducit lineas, vt ſtan-
... quorundam alia ſpecies eſt, alia facta. *In Simil.*

Vt pharmacopolæ bracteis aureis tegunt remedia quædam, quo
...vendant: Ita quidam lenocinio verborum, nihil ad rem per-
...rem commendari putant. *In Simil.*

... Vt breuis admodum mulieris fucatæ gratia eſt: nam habitu populari fucus inæqualiter difflatur, & ipſa facies maculo-ſior redditur: Sic qui ſtatis quibuſdam temporibus meliorem mentiuntur vitæ phantaſiam, continuo in proximis conuenticulis eam ſpeciem amittunt, ac (quod minus expectabatur) magis vitioſi euadunt. *In apoph. 186.*

Qui moſcho indulgent: fere iis anima fœtet. Et hypocritæ qui plurimam pietatis ſpeciem exhibent, fere intus fœdiſſime ſordent. *In apoph. 97.*

Qui infeliciore forma præditi ſunt, fucum ſibi magis indulgent. Et multi ſunt, qui turpitudinem aut infamiam ſuorum peccatorũ ſola ceremoniarum obſeruatione occultant, ac diſſimulant. *In apopht. 53.*

Qui in amico nuſquam omittit officia neceſſaria, duntaxat præterit leuiora, magis accuſatur negligentiæ: Sic plus aliquando minoribus legis operibus excidit, econtrario vero hyppcrita leuiorum tantum ſatagit. *In apopht. 65.*

¶ Adagia.

Dureus equus. Δούρειος ἵππος, *Dicitur de clandeſtinis inſidiis, aut vbi repente complures apparent, qui latebant antea. Sumptũ ab equo Homerico, in quo Græcorum proceres abditi, repente proſilientes Troiam ceperunt. Eraſm. Chiliad. 4. Cent. 2.*

Salem & fabam. ἅλα καὶ κύαμον. *Subaudiendum, propoſuerunt. Diogenianus admonet dici ſolitum de iis qui fingerent ſe ſcire quippiam quod neſcirent.*

Fleræ ad Nouercæ tumulum. πρὸς τὸν μητρυιᾶς τάφον δακρύειν. *Eſt ſimulare geſtu dolorem, quum re gaudeas.*

Simia in purpura πίθηκος ἐν πορφύρᾳ. *Lepide transfertur in eos qui barba palliόq; ſimulant ſanctimoniam. Vide infra Simulatio.*

¶ Exempla Biblica.

Hypocriſis & ſimulationis *exempla*, Ioſeph, *Geneſ.* 42. 7. Ioſuah & omnis Iſrael, *Ioſ. Ver.* 15. 16. Iſraelitæ, *Iudic.* 20. 32. Saul, *Samuel*, 9. 21. Ammon, 1. *Samuel*, 13. 6. Mulier Thecuitis, 14. 6 *&c.* Abſalom. 15. 6. 8. Vxor Ieroboam, 1. *Reg.* 14. 4. Iezabel. 21 9. Giezi, 2. 2. *Regum.* 5. 22. Hoſtes Eccleſiæ Iſraelitarum, *Eſdr.* 42. Sanaballat & Goſſem Arabs. *Nehem.* 6. 2. Patres Iſrael. *Pſalm.* 78. 36. Achaz. *Eſa* 7. 12. Amaſias, *Amos* 7. 12. Herodes Aſcalonita, *Matth.* 2. 8. Scriba, 8. 19. *Luc.* 9. 57. Scribæ & Phariſæi, 38. *&* 14. 9. *&* 15. 2. Phariſæ. & Sadducæi, 16. 1. *Marc.* 8. 11. Phariſæi, *Matth.* 12. 10. *&* 22. *ver.* 16. Scribæ & Phariſæi, 23. 24. Principes Sacerdotum, 26. *Verſ.* 65. *Marci* 14, 63. Iudas Iſcariothes, 63. 49. Principes Sacerdotum & Phariſæi, *Matth.* 27. 6. *Marci* 7. 5. *Luc.* 6. 2. Legiſperitus, 10. 25. Archiſynagogus, 13. 14. 15. Scribæ, 20. 47. Iudas proditor, 12. 5. 6. Iudas cum militibus. *Ioan.* 18. 28. Ananias, *Act.* 5, & 2. Simon Magus, 8. 13. 21. Elymas, 13. 10, Demetritus, 19. 27, Ananias Pontifex. 23. 2. 3. qui in Paulum conſpirant, 15. Felix, 24. 26. Synagoga Iudaica, *Apoc.* 3. 9.

¶ Hieroglyphica.

Eucherius *Struthionem* Hypocritæ facit hieroglyphicum, & dictum de Hypocritis ab Eſaia: *Erit cubile draconum, & paſcua ſtruthionum*: parit, ſiquidem oua ſtruthio, verum alibi diximus, neq; illa incubatu fouet, neq; pullos nutrit. Ita hypocrita, quamuis recte alios admoneat, & recte faciendi vim addoceat: nullos tamen filios per vllum bene actæ vitæ exemplum generat. *Pier. Val. lib. 25. pag. 231. A.*

Noctuam diuinæ literæ menſis inferre non permittunt, quoddã hominum genus hieroglyphice innuentes, qui palam ſtrepitum nullum, tumultũ nullum, inſidias nullas mouent: ſic hypocritæ triſtes omnem manſuetudinis, modeſtiæ benignitatiſq; colorem præ ſe ferunt, clam vero fornicationes, immunditias, crapulas, ebrietates, & multa humani generis ppprobria conſectantur. *Pier. Val. lib. 20. pag. 190. E.*

FINIS LIBRI OCTAVI.

POLYAN-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN